

ORZECZENIA

RADCA PRAWNY RAFAŁ CISEK

KAZUS MALAWI.PL CZYLI JAK DALEKO SIĘGA KONTROLA AUTORA NAD LOSAMI JEGO DZIEŁA – JUŻ PO UDZIELENIU LICENCJI („BEZWARUNKOWEJ I BEZTERMINOWEJ”)

W czasach, gdy kwestie praw autorskich do utworów w Internecie i tego, jak daleko podmiot uprawniony ma prawo czy powinien mieć prawo do zachowania kontroli nad swym dziełem (już po udzieleniu licencji czy nawet przeniesieniu praw), co również – analogicznie – dotyczy praw do wizerunku¹, warto przypomnieć ciekawe orzecznictwo dotyczące granic praw autora do decydowania o losie swego dzieła. Chodzi o kazuś Malawi.pl...

Sprawa dotyczyła akwarystycznego serwisu Malawi.pl (Malawi to trzecie co do wielkości jezioro w Afryce, w którym kwitnie bujne życie podwodne). Serwis początkowo współtworzyło parę osób. W pewnym momencie doszło jednak do secesji i grupa pierwotnych twórców (założycieli) Malawi.pl stworzyła nowe, odrębne przedsięwzięcie – w ramach domeny www.malawi.org.pl. Przy „starym” Malawi pozostał jedynie Krzysztof K., któremu proces wytoczyła działająca już w ramach nowego serwisu Marzenna K.

Powódka w pozwie twierdziła, że po jej odejściu z Malawi.pl, serwis ten nie może już dłużej – zamieszczać jej: akwarystycznych tekstów, opracowań i tłumaczeń. Powoływała się przy tym na art.16 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, traktujący o treści osobistych praw autorskich do utworu. Zgodnie z tym artykułem, „jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, autorskie prawa osobiste chronią nieograniczoną w czasie i nie podlegającą zrzeczeniu się lub zbyciu więź twórcy z utworem, a w szczególności prawo do: (...) 5) nadzoru nad sposobem korzystania z utworu”. Powódka uznała – powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego – że wspomniana osobista więź twórcy z dziełem jest tak daleka, iż daje podmiotowi praw autorskich uprawnienie nawet do wstrzymania dalszego rozpowszechniania dzieła, a więc w istocie – do wycofania go z obiegu.

Argumentując dalej, Marzenna K. przyznała, iż co prawda, udostępniła nieodpłatnie artykuły swojego autorstwa do wykorzystania i umieszczenia na witrynie www.malawi.pl, ale takie udostępnienie utworu nie stanowi – jej zdaniem – „zrzeczenia się autorskich praw osobistych”, w tym prawa do dysponowania własnym utworem, oraz nie ma charakteru bezterminowego. Równocześnie podniosła, iż w omawianej sprawie nie zachodzi dozwolony własny użytek osobisty (obejmujący krąg osób pozostających w związku osobistym, w szczególności pokrewieństwa, powinowactwa lub stosunku towarzyskiego), skoro do udostęp-

nionej publicznie w Sieci strony WWW pozwanego ma dostęp potencjalnie nieograniczony krąg odbiorców.

W związku z powyższym, opierając swe żądanie na art.78 ust.1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, wobec wycofania swej pierwotnej zgody na prezentowanie swoich utworów na witrynie internetowej pozwanego, powódka wniosła o nakazanie Krzysztofowi K. usunięcia z www.malawi.pl artykułów i tłumaczeń autorstwa powódki oraz o nakazanie pozwanemu przeproszenia powódki za wykorzystywanie jej utworów, po cofnięciu danej przez nią wcześniej zgody na ich publikację².

Sąd Okręgowy w Poznaniu przychylił się do petitum pozwu, nakazując Krzysztofowi K. usunąć materiały sygnowane nazwiskiem powódki z serwisu Malawi.pl. Kazał również jemu przeprosić powódkę (co ciekawe i w dacie orzekania było precedensowe w polskim procesie, przeprosiny miały być zamieszczone, zgodnie z żądaniem powódki, w Internecie – na listach dyskusyjnych) oraz zasądził od pozwanego na rzecz powódki 1800 zł kosztów postępowania.

Pozwany był rozgoryczony wynikiem procesu pierwszoinstancyjnego. Twierdził, że powódka nie może wycofać raz danej zgody na publikację a jej obecna motywacja nie zasługuje na ochronę prawną, bo żąda wycofania swych utworów z serwisu pozwanego ze względu na fakt, iż stworzyła konkurencyjną stronę internetową. Ponadto taki wyrok uderza w pewność obrotu w Internecie³. Dlatego twórca Malawi.pl zaskarżył wyrok sądu Okręgowego w Poznaniu.

W złożonej pisemnie apelacji oraz w stanowisku przedstawionym na rozprawie apelacyjnej pełnomocnik pozwanego zarzucił, iż orzekający w sprawie w I Instancji Sąd Okręgowy nie dokonał ustaleń faktycznych, które były istotne dla sprawy.

Chodziło zwłaszcza o ustalenie jaki to stosunek prawny łączył strony w związku z daniem pozwanemu przez powódkę ustnej zgody na rozpowszechnienie jej artykułów akwarystycznych na łamach internetowego serwisu Malawi.pl. Oświadczenie woli generalnie może być bowiem złożone w jakikolwiek sposób, a więc i ustnie. Prawo autorskie nakłada natomiast wymóg pisemnej formy pod rygorem nieważności, wyłącznie w stosunku do tzw. umów licencyjnych wyłącznych. A zatem w omawianej sprawie musiało dojść przynajmniej do udzielenia przez powódkę pozwanemu ustnej licencji niewyłącznej, skoro powódka w toku procesu sama przyznała, iż pierwotnie godziła się na „elektroniczne publikacje” na łamach serwisu pozwanego.

¹ Warto tu wspomnieć o burzy jaką wywołało wprowadzenie nowego regulaminu. Sprawa ostatnio zajął się nawet Rzecznik Praw Obywatelskich – zob. www.nowemedia.org.pl/rpo_regulamin_nk.php

² W tym zakresie warto zapoznać się z тезami przedstawionymi w artykule pod adresem http://www.nowemedia.org.pl/wycofanie_utworu.php

³ Taką opinię wyraził również w swym liście pewien znany prawnik obsługujący media, m. in. Polsat – zob. http://www.nowemedia.org.pl/malawi_list.php

Sąd Okręgowy przeszedł natomiast nad tą kwestią do porządku dziennego, w ogóle się do niej nie odnosząc. W tym też zakresie, zdaniem pełnomocnika pozwanego, zostało naruszone prawo materialne, gdyż pominięty został przepis prawa autorskiego który dopuszcza możliwość odstąpienia od umowy licencyjnej w bardzo ograniczonym zakresie, a mianowicie wyłącznie ze względu na „istotne interesy twórcze” (por. art.56 pr. aut.).

Jak ponadto wywodziła strona apelująca, w związku z powyższym błędne było oparcie orzeczenia wyłącznie o art.16 pkt 5, który w ramach tzw. osobistych praw autorskich udziela autorowi nieograniczonego w czasie i nie podlegającego zbyciu ani zrzeczeniu się monopoli na nadzór nad sposobem korzystania z utworu. Zwłaszcza, że w świetle wykładni językowej, jak i poglądów prezentowanych przez doktrynę i orzecznictwo, trudno za nadzór nad sposobem korzystania z utworu uznać jego faktyczne wycofanie z obiegu. Jest to bowiem pozbawienie możliwości korzystania z utworu w ogóle, a nie „nadzór”⁴.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu wyrokiem z dnia 17 września 2003 r. zmienił wyrok Sądu Okręgowego o tyle, że pominął w obowiązującym pozwanego tekście przeprosin nawiązanie do dwóch wywiadów powódki, które nie były objęte przedmiotem postępowania, a sam tekst doprecyzował zaznaczając, że przeproszenie dotyczy niezgodnego z prawem autorskim korzystania z utworów powódki w okresie po dniu 31 grudnia 2002 r. Jednocześnie Sąd oddalił apelację w pozostałej części, w której skarżący kwestionował słuszność powództwa co do samej zasady.

W ocenie Sądu Apelacyjnego zawarte przez strony w 2000 r. ustne porozumienie, dotyczące nieodpłatnego korzystania przez pozwanego z artykułów i tłumaczeń powódki przez zamieszczanie ich na prowadzonej stronie internetowej, stanowiło umowę licencyjną niewyłączną, zawartą na czas nieoznaczony. Strony tej umowy nie ustaliły terminów jej wypowiedzenia, zatem w grę wchodzi termin ustawowy. Stosownie do treści art.68 ust.1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U.2000 r. Nr 80 poz.904 ze zm.), zwanej dalej „upa” w razie braku umownego terminu wypowiedzenia, umowę licencyjną

zawartą na czas nieoznaczony można wypowiedzieć na rok naprzód, na koniec roku kalendarzowego. Skoro pismo powódki zawierające wolę wypowiedzenia umowy zostało doręczone pozwanemu w dniu 7 grudnia 2001 r., to termin wypowiedzenia upłynął z dniem 31 grudnia 2002 r. Korzystanie przez pozwanego po tej dacie z utworów powódki stanowiło naruszenie jej praw autorskich i uzasadniało udzielenie jej stosownej ochrony prawnej.

Niezależnie od powyższego Sąd Apelacyjny uznał, iż powódka miała prawo odstąpić od umowy ze względu na swoje istotne interesy twórcze (art.56 ust.1 upa). Jej utwory, stanowiące przedmiot umowy licencyjnej, opracowane były w okresie, w którym wiedza akwarystyczna powódki była znacznie uboższa, niż obecnie. Dalsze ich publikowanie w niezmienionym kształcie jest więc sprzeczne z zawodowym i autorskim interesem powódki, gdyż może narażać na szwank jej autorytet w środowisku akwarystycznym, co usprawiedliwia jej roszczenia także w tej płaszczyźnie prawnej.

Sprawa była również przedmiotem kasacji w Sądzie Najwyższym, jednak wyrokowi kasacyjnemu postaram się poświęcić odrębny artykuł.

⁴ Zob.: http://www.nowemedia.org.pl/autorskie_prawo_do_wycofania_utworu_z_sieci.php

 NoweMEDIA.org.pl
PraWWWo wNET!!!

**Serwis Prawa
Nowych Technologii**

Wiadomości

Opinie

Orzecznictwo

Legislacja

Komentarze

CENTRUM BADAŃ PROBLEMÓW PRAWNYCH I EKONOMICZNYCH KOMUNIKACJI ELEKTRONICZNEJ (CBKE)

Centrum Badań Problemów Prawnych i Ekonomicznych Komunikacji Elektronicznej (CBKE) jest jednostką naukowo-badawczą działającą w ramach Uniwersytetu Wrocławskiego. Jednostka ta powołana została w celu prowadzenia badań naukowych nad: umowami elektronicznymi, prawem telekomunikacyjnym, przestępczością komputerową, ochroną danych osobowych przetwarzanych informatycznie, stosowaniem technik informatycznych w wymiarze sprawiedliwości, ochroną własności intelektualnej w Internecie, ideą elektronicznego rządu, informatyką prawniczą, prawem mediów oraz prawnymi aspektami dostępu do informacji.

Początek XXI wieku to okres bujnego rozwoju tzw. technologii IT, co spowodowało, że założenie CBKE pokryło się z dynamicznie wzrastającym zainteresowaniem tą tematyką. Kolejne lata funkcjonowania na Wydziale ugruntowały naszą pozycję jako solidnego organizatora i współorganizatora przedsięwzięć naukowo-badawczych.

Priorytety naszego działania obejmują m. in. prowadzenie w ramach i pod kierownictwem Uczelni prac naukowo-badawczych, rozwijanie międzynarodowych kontaktów i współpracy naukowej, nawiązywanie współpracy z innymi organizacjami i ośrodkami akademickimi zajmującymi się pokrewną tematyką, jak również rozwijanie i kształtowanie życia naukowego wśród studentów oraz integracja środowiska studenckiego i naukowego.

Kierownikiem CBKE jest prof. dr hab. Jacek Gołaczyński. Zespół Centrum stanowią pracownicy naukowcy Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego oraz doktoranci prawa. Doktoranci prowadzą badania naukowe pod kierunkiem Rady Naukowej CBKE składającej się z siedmiu profesorów naszego Wydziału oraz profesora z Uniwersytetu w Hanowerze. Przewodniczącym Rady jest Dziekan Wydziału dr hab. prof. Włodzimierz Gromski.

VNT LAW & COMMUNICATIONS SPÓŁKA Z O.O.

VNT Law & Communications spółka z o.o. organizuje seminaria otwarte (terminarz szczegółowy vnt.com.pl) ale także dedykowane wysoko specjalistyczne seminaria zamknięte dla sądów (zarówno okręgowych jak rejonowych), okręgowych rad radców prawnych, adwokackich, kancelarii prawnych, urzędów, przedsiębiorców itp. Wykładowcami są uznani specjaliści zarówno naukowcy, jak sędziowie, wysokiej rangi urzędnicy, a także praktycy. Oprócz seminariów z prawa, jako jeden z nielicznych podmiotów w kraju, organizujemy dla małych grup (np. w ramach danej izby korporacyjnej, sądu okręgowego itp.) specjalistyczne zajęcia z prawniczego języka angielskiego (współpraca z Londyńską Izbą Przemysłowo Handlową w zakresie certyfikowania znajomości specjalistycznego języka angielskiego). Realizujemy aktualnie projekty współfinansowane ze środków UE.

Aktualnie realizowane szkolenia dedykowane (możliwość realizacji dla poszczególnych korporacji czy też sądów):

- Elektroniczne postępowanie upominawcze
- Wpływ najnowszych zmian w k.p.c. na postępowanie sądowe
- Konsekwencje zmian k.p.c. dla funkcjonowania sądu i pełnomocników w związku z e-protokołem
- Nowa regulacja hipoteki (wejście w życie 2011 r)
- Nowelizacja ustawy o informatyzacji podmiotów realizujących zadania publiczne
- Informatyzacja postępowania cywilnego
- Dokument elektroniczny w postępowaniu administracyjnym oraz sądowym
- Zmiany w procedurze administracyjnej. Konsekwencje nowelizacji ustawy o informatyzacji na orzecznictwo sądów administracyjnych (seminarium dedykowane dla sądów administracyjnych)
- Zmiany w k.p.a. – konsekwencje dla urzędów ale także pełnomocników
- Konsekwencje zmian k.p.a. dla wydawania decyzji stypendialnych
- Zmiany w ordynacji podatkowej i k.p.a. Nowe obowiązki w związku z przesyłaniem dokumentów do Urzędu Skarbowego.
- Dostosowanie systemów teleinformatycznych urzędu oraz sądów do Krajowych Ram Interoperacyjności
- Nowa instrukcja kancelaryjna
- Umowy zawierane w działalności wydawniczej
- Odpowiedzialność aptekarza za błędne wydawanie leków
- Aktywności marketingowe w branży farmaceutycznej (aspekty prawne)
- Reklama wyrobów farmaceutycznych
- Problematyka pomocy prawnej
- Reklamacja w obrocie międzynarodowym. Regulacje UE, UNIDROIT i Konwencji wiedeńskiej
- Ochrona danych osobowych
- Faktura elektroniczna
- Umowy wdrożeniowe systemów IT
- Inne